

УДК 81'373.7

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-10\(28\)-147-160](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-10(28)-147-160)

Ботвин Тетяна Михайлівна доктор філософії, доцент, кафедра українознавства та міжкультурної комунікації, факультет психології та соціальної безпеки, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, вул. Клепарівська 35, м. Львів, 79007, <https://orcid.org/0000-0001-8590-8664>

Пилипець Оксана Василівна викладач англійської мови, факультет українознавства та міжкультурної комунікації, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, вул. Клепарівська, 35, м. Львів, 79007, <https://orcid.org/0000-0002-6083-3325>

Сидор Андрій Романович старший викладач кафедри іноземних мов технічного спрямування, інститут гуманітарних і соціальних наук, Національний університет «Львівська політехніка», вул. Бандери, 12, м. Львів, 29013, <https://orcid.org/0000-0001-6287-561X>

РОЗВИТОК МЕТОДІВ СТРУКТУРНОЇ ЛІНГВІСТИКИ У ФІЛОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Анотація. У статті розглянуто еволюцію та використання методів структурної лінгвістики у філологічних дослідженнях, а також її застосування у більш широкому спектрі філологічних студій. Структурна лінгвістика набула актуальності завдяки системному підходу до вивчення мовної структури, що має важливе значення в епоху big data та цифрового опрацювання текстів. Метою цього дослідження є вивчення методів, що виникли на основі структурної лінгвістики, та їхнього значення для сучасних філологічних досліджень. Стаття спрямована на з'ясування процесу адаптації та інтеграції цих методів у сучасні лінгвістичні розвідки, зокрема в галузі семантичного аналізу та корпусної лінгвістики. У статті розглянуто історичний розвиток структурної лінгвістики, відстежено її походження від теоретичних розробок початку ХХ століття до сучасного застосування у сфері цифрової гуманітаристики. Значна частина дослідження зосереджена на аналізі синтаксичних моделей та їхній ролі в вивченні й розумінні великих текстових корпусів. Такі моделі необхідні для аналізу складних структур речень і встановлення значущих закономірностей на основі великих масивів лінгвістичних даних. Результати дослідження показують,

що методи структурної лінгвістики суттєво вплинули на філологічну практику, особливо в обробці текстів та семантичному аналізі. Застосовуючи синтаксичні моделі, науковці можуть розшифрувати складні мовні патерни, що сприяє більш точній інтерпретації текстових даних. До того ж, інтеграція корпусної лінгвістики призвела до низки змін у цій галузі, дозволивши досліджувати використання мови у великих колекціях текстів й отримувати всебічне тлумачення лінгвістичних явищ. Висновки підтверджують трансформаційний вплив структурної лінгвістики на філологічні дослідження. Методи, розроблені в її межах, не лише збільшили точність і глибину лінгвістичного аналізу, але й відкрили нові шляхи для розвитку сучасних міждисциплінарних досліджень. Поєднання методів структурної лінгвістики з сучасними обчислювальними технологіями сприятиме подальшому поступу у цій галузі, забезпечуючи надійність і актуальність філологічних досліджень у сучасну цифрову епоху.

Ключові слова: семантичний аналіз, корпусна лінгвістика, обробка тексту, синтаксичні моделі.

Botvyn Tetiana Mykhailivna PhD, Associate Professor, Ukrainian Studies and Intercultural Communication Department, Faculty of Psychology and Social Defence, Lviv State University of Life Safety, Kleparivska St., 35, Lviv, 79007, <https://orcid.org/0000-0001-8590-8664>

Pylypets Oksana Vasylivna English Language Teacher, Faculty of Ukrainian Studies and Intercultural Communication, Lviv State University of Life Safety, Kleparivska St., 35, Lviv, 79007, <https://orcid.org/0000-0002-6083-3325>

Sydor Andrii Romanovych Senior Lecturer, Department of Foreign Languages for Engineering, Institute of the Humanities and Social Sciences, Lviv Polytechnic National University, Bandery St., 12, Lviv, 29013, <https://orcid.org/0000-0001-6287-561X>

DEVELOPMENT OF STRUCTURAL LINGUISTICS METHODS IN PHILOLOGICAL RESEARCH

Abstract. The article examines the evolution and use of structural linguistics methods in philological studies, as well as their application in a broader spectrum of linguistic research. Structural linguistics has gained relevance owing to its systematic approach to studying language structure, which is significant in the era of big data and digital text processing. The aim of this research is to explore the methods developed based on structural linguistics and

their significance for contemporary philological studies. The article aims to clarify the process of adaptation and integration of these methods into modern linguistic investigations, particularly in the fields of semantic analysis and corpus linguistics. The article reviews the historical development of structural linguistics, tracing its origins from theoretical advancements in the early 20th century to its current applications in the realm of digital humanities. A significant part of the study is focused on analyzing syntactic models and their role in the study and understanding of large text corpora. Such models are necessary for analyzing complex sentence structures and establishing meaningful patterns based on large datasets of linguistic information. The research results show that structural linguistics methods have substantially influenced philological practice, particularly in text processing and semantic analysis. By applying syntactic models, researchers can decode complex language patterns, contributing to more accurate interpretation of textual data. Moreover, the integration of corpus linguistics has led to several changes in this field, allowing the exploration of language use in large collections of texts and providing a comprehensive understanding of linguistic phenomena. Conclusions confirm the transformative impact of structural linguistics on philological research. The methods developed within its framework have not only increased the accuracy and depth of linguistic analysis but have also opened new pathways for the development of contemporary interdisciplinary studies. Combining structural linguistics methods with modern computational technologies will further advance this field, ensuring the reliability and relevance of philological research in the digital age.

Keywords: semantic analysis, corpus linguistics, text processing, syntactic models

Постановка проблеми. Еволюція методів структурної лінгвістики у філологічних дослідженнях є важливою сферою, особливо в контексті сучасного лінгвістичного аналізу та зростання обсягу цифрових текстових даних. Структурна лінгвістика, зосереджує свою увагу на системному аналізі мовних структур, забезпечує ґрунтовну основу для вивчення та інтерпретації лінгвістичних явищ. Ця галузь знань значно трансформувалась з моменту свого зародження на початку ХХ століття, впливаючи на цілу низку мовних аспектів. Актуальність такого розвитку неможливо переоцінити, оскільки він відповідає завданням точних і масштабних методів аналізу великих обсягів текстових даних, що з'явилися в цифрову епоху [1, с. 128].

Структурна лінгвістика, за своєю суттю, передбачає науковий підхід до поділу мови на фундаментальні складові, такі як фонеми, морфеми та синтаксичні одиниці. Така декомпозиція дозволяє проводити більш деталь-

ний аналіз мови, що є важливим як для теоретичної лінгвістики, так і для практичних досліджень. У філологічних дослідженнях, де основною метою є вивчення та інтерпретація текстів в історичному та культурному контексті, методи структурної лінгвістики стають потужним та важливим інструментом для розкриття основних закономірностей та значень, які в іншому випадку могли б залишатися незрозумілими.

Актуальність розвитку зазначених методів полягає ще й у тому, що вони здатні вдосконалити семантичний аналіз. Семантичний аналіз, який передбачає вивчення значень у мові, суттєво покращує структурований підхід лінгвістиці. Розбивши складні речення на синтаксичні компоненти, науковці можуть ґрунтовніше дослідити зв'язки між словами та фразами, що призводить до точнішого тлумачення значення. Корпусна лінгвістика, яка використовує великі колекції текстів для вивчення використання мови, теж отримує від цих методів користь. Здатність ефективно обробляти та аналізувати великі масиви текстів має важливе значення для виявлення тенденцій і закономірностей у використанні мови з роками [2, с. 23].

Поява сучасних комп'ютерних технологій суттєво розширила можливості структурної лінгвістики, дозволивши розробляти синтаксичні моделі, здатні вирішувати складні завдання, пов'язані з обробкою природної мови. Такі моделі допомагають аналізувати великі масиви даних, спрощуючи виокремлення змістовних лінгвістичних патернів. Поєднання структурної лінгвістики з сучасними обчислювальними методами, безумовно, є значним досягненням у цій галузі, що забезпечує науковців ефективнішими інструментами для опрацювання та аналізу текстів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останніми роками галузь структурної лінгвістики відчула значний поштовх завдяки новим методам і технологіям, що розширюють знання про мовні структури та їхнє застосування у філологічних дослідженнях [3, с. 118].

Одним із помітних досягнень структурної лінгвістики є інтеграція обчислювальних методів для аналізу мовних структур. Збільшилося використання корпусної лінгвістики, що дозволяє лінгвістам аналізувати великі обсяги даних для виявлення закономірностей і структур. Такі науковці, як Мельничук О. [4] зробили значний внесок у цю сферу, завдяки вивченню та аналізу таких ресурсів, як Корпус сучасної американської англійської мови (СОСА), який містить велику кількість даних для структурного аналізу.

Синтаксис і синтаксична теорія залишаються головними поняттями у структурній лінгвістиці та мають потенціал у вивченні ієрархічних структур речень. Аналіз, проведений Жуковською В. [5] генеративної граматики має вплив на сучасні наукові роботи, зокрема її роботи, що

стосуються універсальної граматики. Останні дослідження таких науковців, як Гулик Ю. [6], вдосконалюють синтаксичні теорії, зосереджуючись на мінімалістичних підходах, що мають на меті спростити складні правила, які регулюють структуру речення.

У морфології, що вивчає словотвір і структуру слів, такі науковці, як Русаченко Н. [7], досліджували морфологічну теорію крізь призму структурної лінгвістики. Завдяки його роботі над лексичною морфологією та правилами словотвору з'явилось нове уявлення про те, як морфеми поєднуються, утворюючи слова, що вплинуло на подальші дослідження в цій галузі.

Застосування структурних лінгвістичних методів у фонології також набуло поширення. Досліджувана Дем'янчук Ю. [8] автосегментарна фонологія зробила справжню сенсацію в аналізі фонологічних структур, дозволивши отримати більш детальне уявлення про організацію та взаємодію фонем.

Незважаючи на всі ці досягнення, у структурній лінгвістиці залишається кілька невирішених питань. Однією з головних проблем є інтеграція діахронічного та синхронічного аналізу. Хоча структурна лінгвістика традиційно зосереджується на синхронічному аналізі, вивчення мовних структур у певний момент часу з урахуванням діахронічних перспектив, які досліджують мовну еволюцію, залишається складним завданням. Семененко Г. [9], закликає до створення структур, які могли б ефективно поєднувати ці два підходи, але комплексного рішення ще не знайдено.

Ще одним невирішеним питанням є взаємодія між синтаксисом і семантикою. Хоча структурна лінгвістика передусім займається синтаксичними структурами, взаємозв'язок між синтаксисом і значенням є постійною областю досліджень.

Роль прагматики в структурному аналізі — ще одна сфера, яка потребує подальшого вивчення. Прагматика займається використанням мови в контексті і тим, як конструюється значення в комунікації.

Обчислювальні можливості також становлять значний бар'єр. Незважаючи на розвиток обчислювальних методів, аналіз складних мовних структур вимагає значних обчислювальних потужностей і складних алгоритмів.

Мета статті – вивчення та висвітлення методів, що виникли на основі структурної лінгвістики, та їхнього значення для сучасних філологічних досліджень.

Виклад основного матеріалу. Витоки структурної лінгвістики сягають початку ХХ століття, ознаменованого потужним зрушенням у вивченні мови. У цей період з'являється системний підхід, спрямований на

вивчення базових структур мови, а не просто на каталогізацію лінгвістичних явищ. Однією з найвпливовіших постатей у цьому напрямі був Фердинанд де Соссюр, чії лекції та опублікована посмертно праця "Курс загальної лінгвістики" сформували фундаментальні принципи структуралізму. Ідеї де Соссюра про довільну природу мовного знака, дихотомію між "langue" (мовою) і "parole" (мовленням), а також поняття мовної цінності створили нову парадигму лінгвістичного аналізу (табл. 1).

Таблиця 1

Ключові поняття, введені Фердинандом де Соссюром [10]

Поняття	Характеристика
Мовний знак	Фундаментальна одиниця, що складається з "означника" (звукового зразка) і "означуваного" (поняття), та підкреслює довільну природу їхнього зв'язку
Мова та речення	"Мова" означає абстрактну систематизовану мову, тоді як "речення" стосується конкретних випадків мовлення.
Синхронічне та діяхронічне мовознавство	Синхронічна лінгвістика вивчає мову в певний момент часу, тоді як діяхронічна лінгвістика вивчає еволюцію мови в часі.
Лінгвістичне значення	Значення мовного знака залежить від його зв'язку з іншими знаками в мовній системі.

Теоретичні засади, закладені де Соссюром, продовжували розвиватися і вдосконалюватися впродовж ХХ століття. Структурна лінгвістика набула популярності, особливо в Європі, завдяки роботам таких лінгвістів, як Роман Jakobson, Ніколай Трубецкой та Луїс Єльмслев. Празька школа, співзасновниками якої були Jakobson і Трубецкой, відіграла важливу роль у розвитку фонологічної теорії. Їхня теорія відмінних ознак і концепція фонематичних протиставлень стали основними у фонології, вплинувши на подальші лінгвістичні дослідження [10, с. 46].

Внесок Jakobsona вийшов за межі фонології; він ввів поняття лінгвістичних універсалій і комунікативних функцій мови, тим самим розширивши сферу структурного аналізу. "Пролегомени до теорії мови" Єльмслева забезпечили детальну і формальну основу для структурної лінгвістики, наголошуючи на необхідності точного і систематичного опису мовних структур.

У Сполучених Штатах структурна лінгвістика мала свого визначного прихильника в особі Леонарда Блумфілда. Його фундаментальна праця "Мова", опублікована в 1933 році, відіграла вирішальну роль у становленні лінгвістики як наукової дисципліни. Його підхід характеризувався акцентом на емпіричних даних і біхевіористських принципах, де малось на увазі застосування дескриптивного, а не прескриптивного підходу до

вивчення мови. Він зосередився на системному аналізі мовних форм та їхніх функцій, що тісно пов'язано зі структуралістським порядком денним.

Іншою значною фігурою в розвитку структурної лінгвістики був Ноам Хомський, який своєю трансформаційно-генеративною граматикою здійснив революцію в цій галузі. Хоча теорії Хомського розходилися з класичним структуралізмом, його роботи спиралися на структуралістську традицію та реагували на неї. Хомський ввів поняття глибинної та поверхневої структури, наголошуючи на генеративному аспекті мови та припускаючи, що лінгвістична компетенція ґрунтується на вродженій універсальній граматиці (табл. 2).

Таблиця 2

Ключові внески структурних лінгвістів у ХХ столітті [10-11]

Вчений	Характеристика його внеску
Фердинанд де Соссюр	Засновник структурної лінгвістики, ввів поняття мовного знака, мови та мовлення, а також довільної природи знака.
Роман Якобсон	Розвинув фонологічну теорію, запровадив теорію дистинктивних ознак та лінгвістичних універсалій.
Ніколай Трубецькой	Співзасновник Празької школи, розробив фонематичну теорію та концепцію фонологічних опозицій.
Луїс Єльмслев	Формалізував структурну лінгвістику зі суворими теоретичними рамками у "Пролегоменах до теорії мови".
Леонард Блумфілд	Заснував лінгвістику як наукову дисципліну в США, наголошував на емпіричному та описовому підходах до вивчення мови.
Ноам Хомський	Здійснив переворот у лінгвістиці завдяки трансформаційно-генеративній граматиці, ввів поняття глибинної та поверхневої структури, а також концепцію універсальної граматики.

Внесок згаданих науковців суттєво вплинув на формування методів і завдань структурної лінгвістики. Фундаментальні ідеї де Соссюра заклали основу для системного вивчення мови як структурованої системи знаків. Праці Якобсона та Трубецького з фонології ввели формальні методи аналізу звукових патернів, які залишаються впливовими й дотепер. Теоретична складова Єльмслева створила основу для точного лінгвістичного опису та аналізу, а праці Блумфілда висвітлили важливість емпіричної перевірки в лінгвістичних дослідженнях [11, с. 142].

Трансформаційно-генеративна граMATика Хомського, хоча й знаменувала відхід від традиційного структуралізму, розширила аналітичний інструментарій, доступний лінгвістам, і наголосила на складності та креативності, притаманних людській мові. Його теорії сприяли переоцінці структуралістських припущень і стимулювали подальший розвиток лінгвістичної теорії та методології.

Методи структурної лінгвістики акцентують увагу на системній природі мови і мають на меті розкрити глибинні правила, що керують її структурою. Основні підходи та методи структурної лінгвістики можна умовно поділити на фонологічний, морфологічний, синтаксичний та семантичний.

Одним з основних методів структурної лінгвістики є фонологічний аналіз. Він передбачає вивчення фонем, найменших звукових одиниць, які можуть розрізняти значення в мові. Фонологічний аналіз акцентує увагу на тому, як ці фонемі функціонують у мовній системі, виявляючи фонематичні контрасти та закономірності. Празька школа, зокрема Роман Якобсон і Ніколай Трубецкой, зробили значний внесок у фонологію, розробивши теорію дистинктивних ознак, яка аналізує фонемі на основі їхніх фонетичних властивостей [12].

Морфологічний аналіз у структурній лінгвістиці фокусується на структурі та утворенні слів. Цей метод досліджує морфеми, найменші одиниці значення, та їх поєднання для утворення слів. Структурні лінгвісти класифікують морфеми на корені, префікси, суфікси та інфікси, вивчаючи, як ці елементи взаємодіють для передавання значення. Такий метод допомагає розуміти правила словотворення та морфологічну структуру мов.

Синтаксичний аналіз – ще один важливий елемент структурної лінгвістики. У його основі, є те, як слова поєднуються у словосполучення та речення, зосереджуючись на правилах і закономірностях, що регулюють структуру речення. Структурні лінгвісти аналізують члени речення, визначаючи синтаксичні правила, які є універсальними або застосовуються в певних мовах. Цей метод висвітлює ієрархічну та рекурсивну природу синтаксису, сприяючи розвитку трансформаційно-генеративної граматики Ноама Хомського, яка, хоч і відрізняється від традиційного структуралізму, але спирається на його засадничі концепції.

За допомогою семантичного аналізу, у структурній лінгвістиці досліджуються значення мовних одиниць та їхні взаємозв'язки у мовній системі. Основою цього методу є вивчення того, як значення будуються і передаються за допомогою речень, словосполучень та слів. Лінгвіст Луїс Єльмслев, який заклав основи структурної семантики, стверджував, що її метою є розкриття глибинних основ структури значення та дослідження взаємодії мовних знаків у системі для створення семантичного значення [13].

Функціональна лінгвістика, яка акцентує увагу на ролі мови в комунікації та соціальній взаємодії, розвинулась на основі структурного та генеративного підходів. Вона розглядає мову як інструмент комунікативних цілей, акцентуючи увагу на тому, як мовні форми еволюціонують під впливом їхніх функцій. У свою чергу, структурна лінгвістика вивчає

формальні властивості мови, функціональна лінгвістика інтегрує соціальні та прагматичні аспекти в її аналіз.

Адаптація структурних лінгвістичних методів до сучасних умов передбачала інтеграцію обчислювальних і статистичних методів, що значно розширило обсяг і точність лінгвістичного аналізу. Поява корпусної лінгвістики, яка базується на великих цифрових колекціях текстів, дозволила лінгвістам застосовувати структурні методи до великих масивів даних. Цей підхід дає змогу зробити більш ґрунтовні узагальнення про використання мови та її структуру, оскільки закономірності можна виявити й проаналізувати в різних текстах і жанрах.

Сучасні обчислювальні інструменти сприяють розробці складніших синтаксичних моделей. Алгоритми синтаксичного аналізу, наприклад, здатні автоматично аналізувати структуру речення, визначаючи синтаксичні компоненти одиниці та їхні зв'язки. Такі інструменти виявилися неocenними в програмах обробки природної мови (NLP), зокрема в машинному перекладі, розпізнаванні мови та генерації текстів.

У структурну лінгвістику були інтегровані статистичні методи, які можна використовувати для емпіричної перевірки гіпотез та кількісної оцінки лінгвістичних закономірностей. Зокрема, такі статистичні методи, як факторний аналіз, аналіз головних компонент та кластерний аналіз, дає змогу дослідникам ґрунтовніше виявляти кореляції в лінгвістичних даних, що забезпечує краще розуміння та вивчення структури та особливостей використання мови [12].

Зазначимо, що розвиток методів структурної лінгвістики у філології не лише забезпечив поглиблене вивчення внутрішньої організації мови, але й сприяв появі нових методів, зокрема – корпусної лінгвістики. В їх основі є використання великих масивів текстових даних, які дають змогу вивчати мову в її реальному функціонуванні, а це, у свою чергу – відкриває нові можливості для дослідження мовних явищ та їх зв'язків, що суттєво збагачує інструментарій сучасної філології. Слід взяти до уваги те, що у свою чергу – корпусна лінгвістика суттєво доповнює структурну, оскільки вона забезпечує емпіричну базу для вивчення та аналізу мовних структур та великих текстових даних. Загалом, корпусна лінгвістика дозволяє уточнювати та перевіряти теоретичні положення структурної лінгвістики, оскільки перша, враховує реальні мовні вживання.

Загалом, корпусна лінгвістика є одним з провідних методів у сучасних лінгвістичних дослідженнях, у зв'язку з тим, що вона забезпечує інструменти та методології для аналізу використання мови, де основою аналізу – є реальні дані. В її основі, перебуває систематичний збір та аналіз корпусів, тобто великих, структурованих наборів текстів, що дає змогу

науковцям розглядати лінгвістичні закономірності, частоту та особливості вживання мови на основі емпіричних даних. Еволюція та використання корпусної лінгвістики мали значний вплив різні галузі, зокрема на філологічні дослідження, що стало основою у розумінні структури, значення та еволюції мови [12; 13].

Корпусна лінгвістика ґрунтується на принципі, що автентичне використання мови можна спостерігати і аналізувати за допомогою великих наборів даних. Корпус, основна одиниця корпусної лінгвістики, - це репрезентативна вибірка певної мови або мовного різновиду, зібрана в електронному форматі для зручності аналізу. Ключовими поняттями корпусної лінгвістики є репрезентативність, яка гарантує, що корпус точно відображає мову або жанр, що вивчається, і збалансованість, яка стосується пропорційного представлення різних типів текстів у корпусі.

Методи корпусної лінгвістики передбачають різні обчислювальні техніки для обробки та аналізу текстових даних. Частотний аналіз передбачає підрахунок вживання слів або фраз для визначення їхньої відносної важливості в мові. Аналіз відповідності вказує на контекст, в якому з'являються слова або фрази, що дає змогу зрозуміти їхні синтаксичні та семантичні властивості. Аналіз словосполучень виявляє спільне вживання слів, виявляючи закономірності та асоціації, які розкривають глибинні лінгвістичні структури.

До сучасних методів корпусної лінгвістики, які мають значний вплив на структурну, належать корпусні анотації, коли тексти позначаються лінгвістичною інформацією, наприклад, синтаксичною структурою або семантичними ролями. Ановані дані дають змогу проводити більш детальний аналіз, зокрема граматичний і дискурс-аналіз. Аналіз ключових слів визначає статистично важливі слова або фрази, які відрізняють один корпус від іншого, що часто використовується в порівняльних дослідженнях.

Корпусні методи здійснили глибоку трансформацію у філологічних дослідженнях, надавши емпіричні дані для обґрунтування лінгвістичних теорій, що позитивно вплинуло на структурну лінгвістику. Одне з основних застосувань - вивчення історичних мовних змін. Порівнюючи корпуси з різних часових періодів, науковці можуть відстежувати еволюцію мови, визначаючи зміни в граматиці, лексиці та вживанні. Наприклад, Корпус історичної американської англійської мови (COHA) уможливив масштабні дослідження розвитку американської англійської мови за останні два століття [14-17].

Інша сфера застосування — аналіз художніх текстів. Корпусні методи дозволяють проводити кількісний аналіз стилістичних особливостей, ідіолектів та інтертекстуальності. Наприклад, науковці можуть використо-

увати частотний аналіз і аналіз відповідності для порівняння стилістичних особливостей різних авторів або літературних періодів, надаючи об'єктивні дані для стилістичних досліджень.

Корпусна лінгвістика також важлива для соціолінгвістики, де вона допомагає досліджувати мовні варіації та зміни в різних соціальних групах і контекстах. Аналізуючи корпуси, що представляють різні діалекти, соціолекти чи регістри, науковці виявляють закономірності варіативності та соціальні чинники, що на них впливають. Наприклад, Британський національний корпус (BNC) активно використовується для вивчення регіональних і соціальних варіацій британської англійської мови (табл. 3).

Таблиця 3

Основні застосування корпусних методів у філологічних дослідженнях [15]

Застосування	Опис	Приклад
Історичні зміни мови	Відстеження еволюції мови в часі	Аналіз граматичних та лексичних змін за допомогою Корпусу історичної американської англійської мови
Аналіз художніх текстів	Кількісний аналіз стилістичних особливостей, ідіолектів та інтертекстуальності	Порівняння стилістичних особливостей притаманних авторам та періодам
Соціолінгвістика	Дослідження мовних варіацій та змін у різних соціальних групах і контекстах	Вивчення регіональних та соціальних варіацій з використанням Британського національного корпусу
Граматичний та дискурсивний аналіз	Вивчення синтаксичних структур та дискурсивних патернів за допомогою анотованих корпусів	Аналіз структур речень та дискурсивних маркерів у великих текстових корпусах
Порівняльні лінгвістичні дослідження	Виявлення відмінних рис між різними мовами, діалектами або типами текстів	Аналіз ключових слів для порівняння корпусів з різних мов або жанрів

Висновки. Історичний розвиток структурної лінгвістики позначений значними теоретичними досягненнями та методологічними інноваціями. Фундаментальні положення, запроваджені де Соссюром і розвинуті іншими лінгвістами, мали значний вплив на філологію та лінгвістичні дослідження. Внесок вчених забезпечив надійні рамки для аналізу мовної структури, сприяючи поглибленому вивченню мовних явищ і відкриваючи шлях для майбутніх досліджень в епоху цифрових і комп'ютерних технологій.

Методи структурної лінгвістики значно розширили можливості вивчення мови як системного утворення. Завдяки фонологічному, морфологіч-

ному, синтаксичному та семантичному аналізу структурна лінгвістика виявляє основні правила та закономірності, що керують мови.

Корпусна лінгвістика відіграє важливу роль у сучасних дослідженнях, оскільки вона пропонує потужні методи для емпіричного аналізу мови, що має першочергове значення для методів структурної лінгвістики. Її концепції та методи трансформували філологічні дослідження, забезпечивши нове розуміння історичних мовних змін, літературного аналізу та соціолінгвістики. Хоча створення та аналіз корпусів пов'язані з певними проблемами, переваги емпіричного підґрунтя, масштабованості та прозорості роблять корпусну лінгвістику незамінним інструментом у сучасних лінгвістичних дослідженнях. З розвитком обчислювальних ресурсів і методологій потенціал корпусної лінгвістики для розширення можливостей вивчення мови тільки зростатиме.

Література:

1. Дяченко Н., Безугла Я., Шабуніна В. Когнітивна лінгвістика у філологічних дослідженнях: теорія і практика. *Вісник науки та освіти*. 2023. № 10 (16). С. 121 – 144. Doi: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-10\(16\)](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-10(16))
2. Лучик А. А., Надутенко М. В. Класифікація методів наукових досліджень у працях С. І. Дорошенка на тлі сучасної лінгвістичної науки. *Лінгвістичні дослідження*. 2024. № 60. С. 20-27. Doi: <https://doi.org/10.34142/23127546.2024.60.02>
3. Senchylo-Tatlilioglu N., Krasnozhon N., Sibruk A., Lytvynska S., Stetsyk K. Ukrainian-turkish literature relations between the 16th - 20th Centuries. *Amazonia Investiga*. 2023. № 12 (62). pp. 115-123. Doi: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.62.02.9>
4. Мельничук О. Д. Роль структуралізму в контексті лінгвістичного осмислення. *Південний архів (філологічні науки)*. 2023. № 93. С. 36-41. Doi: <https://doi.org/10.32999/ksu2663-2691/2023-93-4>
5. Жуковська В. В. Лінгвістичний корпус як новітній інформаційно-дослідницький інструментарій сучасного мовознавства. *Вчені записки ТНУ ім. ВІ Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. № 31 (70). С. 113-119. Doi: <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.3-1/20>
6. Гулик Ю. Використання штучного інтелекту для аналізу статистичних профілів текстів. *Львівський філологічний часопис*. 2023. № 14. С. 29-35. Doi: <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2023-14.4>
7. Русаченко Н. Прикладні аспекти лінгвістичного аналізу діалектів. *Вісник науки та освіти*. 2023. № 9 (15). С. 176 – 187. Doi: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-9\(15\)](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-9(15))
8. Дем'янчук Ю. Корпусно-прикладне перекладознавство як галузь прикладної лінгвістики: гносеологічний ракурс. *Львівський філологічний часопис*. 2023. № 13. С. 51-58. Doi: <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2023-13.8>
9. Семененко Г. Синхронія і діахронія в історичних соціолінгвістичних дослідженнях. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філологія*. 2019. № 7 (75). С. 11-13. Doi: [10.25264/2519-2558-2019-7\(75\)-11-13](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2019-7(75)-11-13)
10. Шийка С. Історична антропоніміка як наукова система у контексті українських та румунських досліджень. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини*. 2021. № 1. С. 44-48. Doi: [10.24061/2411-6181.1.2021.239](https://doi.org/10.24061/2411-6181.1.2021.239)

11. Бурковська О. Неозначено-особові односкладні речення в лінгвістично-історіографічному аспекті. Актуальні питання гуманітарних наук. 2020. № 33 (1). С. 139 – 144. Doi: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/33.215715>

12. Пасічник Т. Д. Аналіз підходів до визначення структурних компонентів професійної компетентності викладача перекладу. *Pedagogy and Psychology*. 2019. № 202. С. 41 – 44. Doi: <https://doi.org/10.31174/SEND-PP2019-202VII82-09>

13. Новік К., Козлов Є., Голубева І. Застосування штучного інтелекту CPD для викладачів англійської мови: стратегії та перспективи. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 3 (21). Doi: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-3\(21\)-287-300](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-3(21)-287-300)

14. Мельниченко С. Г. Methodological principles of developing design thinking in future educators during professional training process. *Забезпечення якості вищої освіти: проблеми та перспективи розвитку*: Матеріали VII Всеукраїнської науково-методичної конференції, Одеса, 6 – 7 березня 2024 р./ОНЕУ, 2018. С. 163 – 165.

15. Єрмоленко С. Я. З історії української стилістики: від стилістики мовних засобів до інтегративної стилістики. *Українська мова*. 2019. № 1. С. 3-17.

16. Маленко О. О. Лінгвопоетика як науковий досвід: питання методології і методів лінгвістичного аналізу художньої мови. *Збірник наукових праць ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Серія: Лінгвістичні дослідження*. 2021. № 54 (2). С. 99 – 111. Doi: <https://doi.org/10.34142/23127546.2021.54.2.10>

17. Бацевич Ф. Лінгвоаратологія в Україні: сучасний стан і перспективи. *Studia Ukrainica Posnaniensia*. 2023. № 11 (01). С. 11-27. Doi: 10.14746/sup.2023.11.1.01

References:

1. Dyachenko, N., Bezuhla, Ya., & Shabunina, V. (2023). Kohnityvna linhvistyka u filolohichnykh doslidzhenniakh: teoriia i praktyka [Cognitive Linguistics in Philological Studies: Theory and Practice]. *Visnyk nauky ta osvity - Bulletin of Science and Education*, 10(16), 121-144. Doi: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-10\(16\)](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-10(16)) [in Ukrainian].

2. Luchyk, A. A., & Nadutenko, M. V. (2024). Klasyfikatsiia metodiv naukovykh doslidzen u pratsiakh S. I. Doroshenka na tli suchasnoi linhvistychnoi nauky [Classification of Research Methods in the Works of S. I. Doroshenko in the Context of Modern Linguistic Science]. *Linhvistychni doslidzhennia - Linguistic Studies*, 60, 20-27. Doi: <https://doi.org/10.34142/23127546.2024.60.02> [in Ukrainian].

3. Senchylo-Tatlilioglu, N., Krasnozhan, N., Sibruk, A., Lytvynska, S., & Stetsyk, K. (2023). Ukrainian-turkish literature relations between the 16th - 20th Centuries. *Amazonia Investiga*, 12 (62), 115-123. Doi: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.62.02.9>

4. Melnychuk, O. D. (2023). Rol strukturalizmu v konteksti linhvistychnoho osmyslennia [The Role of Structuralism in the Context of Linguistic Interpretation]. *Pivdennyi arkhiv (filolohichni nauky) - Southern Archive (Philological Sciences)*, 93, 36-41. Doi: <https://doi.org/10.32999/ksu2663-2691/2023-93-4> [in Ukrainian].

5. Zhukovska, V. V. (2020). Linhvistychnyi korpus yak novitnii informatsiino-doslidnytskyi instrumentarii suchasnoho movoznavstva [Linguistic Corpus as a Modern Informational and Research Tool of Contemporary Linguistics]. *Vcheni zapysky TNU im. VI Vernadskoho. Seriia: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii - Scientific Notes of V.I. Vernadsky TNU. Series: Philology. Social Communications*, 31 (70), 113-119. Doi: <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.3-1/20> [in Ukrainian].

6. Hulyk, Yu. (2023). Vykorystannia shtuchnoho intelektu dlia analizu statystychnykh profiliv tekstiv [The Use of Artificial Intelligence for Analyzing Statistical Profiles of Texts]. *Lvivskyi filolohichnyi chasopys - Lviv Philological Journal*, 14, 29-35. Doi: <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2023-14.4> [in Ukrainian].

7. Rusachenko, N. (2023). Prykladni aspekty linhvistychnoho analizu dialektiv [Applied Aspects of Linguistic Analysis of Dialects]. *Visnyk nauky ta osvity - Bulletin of Science and Education*, 9 (15), 176-187. Doi: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-9\(15\)](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-9(15)) [in Ukrainian].
8. Demianchuk, Yu. (2023). Korpusno-prykladne perekladoznavstvo yak haluz prykladnoi linhvistyky: hnoseolohichnyi rakurs [Corpus-Applied Translation Studies as a Branch of Applied Linguistics: Epistemological Perspective]. *Lvivskiy filolohichnyi chasopys - Lviv Philological Journal*, 13, 51-58. Doi: <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2023-13.8> [in Ukrainian].
9. Semenenko, H. (2019). Synkhrodiia i diakhroniia v istorychnykh sotsiolinhvistychnykh doslidzhenniakh [Synchrony and Diachrony in Historical Sociolinguistic Research]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriya: Filolohiia - Scientific Notes of Ostroh Academy National University. Series: Philology*, 7 (75), 11-13. Doi: [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2019-7\(75\)-11-13](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2019-7(75)-11-13) [in Ukrainian].
10. Shyika, S. (2021). Istorychna antroponimika yak naukova systema u konteksti ukrainskykh ta rumunskykh doslidzhen [Historical Anthroponymy as a Scientific System in the Context of Ukrainian and Romanian Research]. *Aktualni pytannia suspilnykh nauk ta istorii medytsyny - Current Issues in Social Sciences and History of Medicine*, 1, 44-48. Doi: <https://doi.org/10.24061/2411-6181.1.2021.239> [in Ukrainian].
11. Burkovska, O. (2020). Neoznachenno-osobovi odnoskladni rechennia v linhvo-istoryhrafichnomu aspekti [Indefinite-Personal Simple Sentences in the Linguo-Historiographical Aspect]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk - Current Issues in Humanities*, 33 (1), 139-144. Doi: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/33.215715> [in Ukrainian].
12. Pasichnyk, T. D. (2019). Analiz pidkhodiv do vyznachennia strukturnykh komponentiv profesiinoi kompetentnosti vykladacha perekladu [Analysis of Approaches to Defining Structural Components of Professional Competence of Translation Instructors]. *Pedagogy and Psychology*, 202, 41-44. Doi: <https://doi.org/10.31174/SEND-PP2019-202VII82-09> [in Ukrainian].
13. Novik, K., Kozlov, Ye., & Holubeva, I. (2024). Zastosuvannia shtuchnoho intelektu SRD dlia vykladachiv anhliiskoi movy: stratehii ta perspektyvy [The Application of Artificial Intelligence in Continuous Professional Development for English Language Instructors: Strategies and Perspectives]. *Visnyk nauky ta osvity - Bulletin of Science and Education*, 3(21). Doi: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-3\(21\)-287-300](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-3(21)-287-300) [in Ukrainian].
14. Melnychenko, S. H. (2018). Methodological principles of developing design thinking in future educators during professional training process. *Zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity: problemy ta perspektyvy rozvytku: Materialy VII Vseukrainskoi naukovo-metodychnoi konferentsii - Quality Assurance in Higher Education: Problems and Development Perspectives: Proceedings of the VII All-Ukrainian Scientific and Methodological Conference*, Odesa, 6 – 7 bereznia 2024 r./ONEU, 2018, 163-165. [in Ukrainian].
15. Yermolenko, S. Ya. (2019). Z istorii ukrainskoi stylistyky: vid stylistyky movnykh zasobiv do intehratyvnoi stylistyky [From the History of Ukrainian Stylistics: From Stylistics of Language Means to Integrative Stylistics]. *Ukrainska mova - Ukrainian Language*, 1, 3-17. [in Ukrainian].
16. Malenko, O. O. (2021). Linhvopoetyka yak naukovyi dosvid: pytannia metodolohii i metodiv linhvistychnoho analizu khudozhnoi movy [Linguopoetics as Scientific Experience: Methodological Issues and Methods of Linguistic Analysis of Artistic Language]. *Zbirnyk naukovykh prats KhNPU imeni H. S. Skovorody. Seriya: Linhvistychni doslidzhennia - Collection of Scientific Works of H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University. Series: Linguistic Studies*, 54 (2), 99-111. Doi: <https://doi.org/10.34142/23127546.2021.54.2.10> [in Ukrainian].
17. Batsevych, F. (2023). Linhvonaratyolohiia v Ukraini: suchasnyi stan i perspektyvy [Linguanarratology in Ukraine: Current State and Perspectives]. *Studia Ukrainica Posnaniensia*, 11(1), 11-27. <https://doi.org/10.14746/sup.2023.11.1.01> [in Ukrainian].